

Datum van
inontvangstneming

:

19/02/2025

Zaak C-909/24**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

16 december 2024

Verwijzende rechter:

Tribunal Arad (Roemenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

5 december 2024

Verzoekende partij in eerste aanleg en in hoger beroep:

InvestCapital Ltd

Verwerende partij in eerste aanleg en in hoger beroep:

PN

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Hoger beroep in het kader van een procedure betreffende een geringe vordering, waarbij verzoekster in eerste aanleg en in hoger beroep heeft verzocht verweerster in eerste aanleg en in hoger beroep te veroordelen tot betaling van de tegenprestatie voor de verrichte telefoondiensten die op de vervaldag niet zijn betaald, de boeten wegens achterstallige betaling en de wettelijke rente over dat verschuldigde bedrag, de schadevergoeding wegens niet-nakoming van de minimumcontractduur en de kosten van het geding.

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

De Tribunal Arad (rechter in tweede aanleg Arad, Roemenië) verzoekt krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) om uitlegging van artikel 56 VWEU, artikel 20 van richtlijn 2002/22, de artikelen 101, 102, 105 en 107, punt 3, onder i) tot en met iv), van bijlage VIII, deel A, en punt 2.4 van bijlage IX bij richtlijn 2018/1972, artikel 3, lid 3, van

richtlijn 93/13, met name punt e) van de bijlage daarbij, en artikel 2, lid 1, onder c), van richtlijn 2006/112, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) in het arrest van 22 november 2018, MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia (C-295/17, EU:C:2018:942).

Prejudiciële vragen

1) Moet het feit dat een nationale regeling, waarin een zekere beperking van schadevergoeding wegens achterstallige betaling is vastgesteld voor rechtsbetrekkingen die niet voortvloeien uit de exploitatie van een onderneming, voor rechtsbetrekkingen die wel voortvloeien uit de exploitatie van een onderneming andere bepalingen kent, waardoor een dergelijke grens niet wordt gesteld aan de boeten die van toepassing zijn op de rechtsbetrekkingen tussen een aanbieder van elektronischecommunicatiediensten (mobiele telefonie en internet) en een consument, maar wel voor andere rechtsbetrekkingen, zoals bankactiviteiten, worden beschouwd als een wezenlijk bestanddeel van de vrijheid van dienstverrichting als bedoeld in de artikelen 56 e.v. van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, zoals dat recht op het gebied van elektronische communicatie wordt geregeld door richtlijn 2002/22 inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische-communicatienetwerken en -diensten (universeledienstrichtlijn) en richtlijn 2018/1972 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie, of kan een beperking van de boeten ten gunste van consumenten daarentegen via de rechtspraak worden verwezenlijkt op grond van artikel 3, lid 3, van richtlijn 93/13 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, met name punt e) van de bijlage bij deze richtlijn, dat bepaalt dat een beding dat de verkoper het recht verleent om de consument die zijn verplichtingen niet nakomt een onevenredig hoge schadevergoeding op te leggen als oneerlijk kan worden aangemerkt?

2) Houden de uitlegging en de toepassing van artikel 3, lid 3, van richtlijn 93/13 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, met name punt e) van de bijlage bij deze richtlijn, in het kader van de beoordeling van het mogelijk oneerlijke karakter van een boetebeding waarbij de hoogte van de schadevergoeding wegens achterstallige betaling die een consument verschuldigd is omdat hij de facturen voor elektronischecommunicatiediensten (mobiele telefonie en internet) op de vervaldatum niet heeft betaald, wordt vastgesteld op 0,5 % per dag vertraging, het volgende in:

– de verplichting voor de rechter om uit te gaan van de hoogte van deze schadevergoeding die over een jaar is berekend tegen een rentevoet van 182,5 % per jaar, zodat het oneerlijke karakter van deze boeten slechts kan worden vastgesteld door deze te vergelijken met de hoogte van de wettelijke rente die van toepassing zou zijn indien partijen niet zelf een bepaald bedrag voor schadevergoeding wegens achterstallige betaling hebben vastgesteld,

of

– moet de rechter ook rekening houden met de daadwerkelijke duur waarvoor een boete van 0,5 % wordt gevorderd, te weten het aantal dagen waarop die vordering betrekking heeft, en bij zijn beoordeling het werkelijke bedrag van de gevorderde boete in verhouding tot het bedrag van de hoofdsom in aanmerking nemen?

3) Is de rechter bij de uitlegging en de toepassing van artikel 3, lid 3, van richtlijn 93/13 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, en met name van punt e) van de bijlage bij deze richtlijn, in het kader van de beoordeling van het mogelijk oneerlijke karakter van een boetebeding waarbij de hoogte van de schadevergoeding wegens achterstallige betaling die een consument verschuldigd is omdat hij de facturen voor elektronische communicatiediensten (mobiele telefonie en internet) op de vervaldatum niet heeft betaald, wordt vastgesteld op 0,5 % per dag vertraging, verplicht om, behalve met de bedragen die door de consument verschuldigd zijn, ook rekening te houden met de eventuele schade van de verkoper, die op zijn beurt rechtsbetrekkingen is aangegaan waarin hij uit het oogpunt van het bedrag van de schadevergoeding voor achterstallige betaling soortgelijke verplichtingen heeft wanneer hij zijn betalingsverplichtingen niet nakomt?

4) Kan een concreet bepaald bedrag van een boete wegens achterstallige betaling als oneerlijk worden beschouwd wanneer het hoger is dan het bedrag van de hoofdsom die door een consument is verschuldigd?

5) Heeft de kwalificatie door het [Hof in zijn arrest van 22 november 2018, MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia (C-295/17, EU:C:2018:942),] van het vooraf bepaalde bedrag dat een marktdeelnemer ontvangt in geval van vervroegde beëindiging door zijn klant, of om een aan zijn klant toe te rekenen reden, van een dienstenovereenkomst met een minimumcontractduur, waarbij dit bedrag overeenkomt met het bedrag dat deze marktdeelnemer gedurende de resterende minimumcontractduur zou hebben ontvangen indien de overeenkomst niet aldus zou zijn beëindigd, als de vergoeding voor een dienst verricht onder bezwarende titel en als zodanig onderworpen aan belasting over de toegevoegde waarde, een autonoom karakter, zodat deze kwalificatie uitsluitend relevant is voor de uitlegging en de toepassing van de btw-richtlijnen, of kan zij ook in aanmerking worden genomen bij de uitlegging en de toepassing van artikel 4, lid 2, van richtlijn 1993/13 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, teneinde een beding tot vaststelling van dergelijke kosten van de werkingssfeer van deze richtlijn uit te sluiten nadat is vastgesteld dat dit beding betrekking heeft op de bepaling van het voorwerp van de overeenkomst en het passende karakter van de prijs of tegenprestatie in verhouding tot de daarvoor verrichte diensten of de geleverde goederen, voor zover het wordt geacht duidelijk en begrijpelijk te zijn geformuleerd?

6) Indien het antwoord op de [vorige] vraag luidt dat de uitlegging die door het [Hof] in het aangehaalde arrest is gegeven autonoom is en dat deze uitlegging daarom alleen van toepassing is met betrekking tot de btw-richtlijnen: kan op basis van de uitlegging van artikel 3, leden 1 en 3, van richtlijn 93/13 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, gelezen in samenhang met artikel 20 van richtlijn 2002/22 inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische-communicatienetwerken en -diensten (universeledienstrichtlijn), met de artikelen 101, 105 en 107 van richtlijn 2018/1972 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie, en met de bepalingen van bijlage VIII, deel A, punt 3, onder iv), en bijlage IX, punt 2.4, bij deze richtlijn, een contractueel beding als oneerlijk worden beschouwd – en, zo ja, in hoeverre – dat is opgenomen in een overeenkomst voor elektronischecommunicatiediensten (mobiele telefonie en internet) die valt binnen de werkingssfeer van richtlijn 2002/22 of richtlijn 2018/1972 en waarin een bedrag is vastgesteld dat door een marktdeelnemer als schadevergoeding kan worden geïnd in de situatie dat een overeenkomst met een minimumcontractduur die in overeenstemming is met de grens van 24 maanden die in artikel 105 van richtlijn 2018/1972 is vastgesteld, door de klant-consument, of om een aan hem toe te rekenen reden, vervroegd wordt beëindigd, en dat overeenkomt met het bedrag dat deze marktdeelnemer zonder een dergelijke opzegging gedurende de resterende periode zou hebben ontvangen:

– wat betreft de hoogte van dat bedrag en op basis van de beoordeling dat dit bedrag niet in verhouding staat tot de schade die door de aanbieder van communicatiediensten is geleden, of

– op basis van de vaststelling dat er sprake is van een juridische wanverhouding tussen de rechten en verplichtingen van partijen doordat een dergelijke boete enkel aan de consument wordt opgelegd en niet aan de aanbieder van communicatiediensten, in de omstandigheid waarin dezelfde overeenkomst de aanbieder verplicht een schadeloosstelling te betalen die gelijk is aan de tegenprestatie voor de niet of slecht verrichte dienst wanneer hij de vooraf vastgestelde kwaliteitsniveaus niet in acht neemt?

7) In hoeverre is voor het onderzoek van de vorige vraag van belang dat de consument die voor een minimumduur van 24 maanden een overeenkomst heeft gesloten om elektronischecommunicatiediensten (mobiele telefonie en internet) te verkrijgen, bepaalde speciale aanbiedingen heeft ontvangen die bestaan in prijsverlagingen bij de aankoop van een apparaat of dienst, terwijl uit de feitelijke situatie die in het onderhavige geval is vastgesteld, blijkt dat de korting is begrepen in het abonnementsgeld dat voor de gehele contractduur is berekend?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht en rechtspraak van het Hof

- artikel 56 VWEU;

- artikel 3 van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, en onder e) van de bijlage bij deze richtlijn;

- de artikelen 101, 102, 105 en 107 van richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie, en punt 3, onder i) tot en met iv), van bijlage VIII, deel A, en punt 2.4 van bijlage IX bij deze richtlijn;

- artikel 20 van richtlijn 2002/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische-communicatienetwerken en -diensten (universeledienstrichtlijn);

- arrest van 21 februari 2013, Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, punt 1 van het dictum); arresten van 22 november 2018, MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia (C-295/17, EU:C:2018:942, punt 1 van het dictum), en 11 juni 2020, Vodafone Portugal (C-43/19, EU:C:2020:465, punten 37-40 en 42-49, en punt 1 van het dictum).

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Codul civil (burgerlijk wetboek) – artikel 1270 betreffende de bindende werking van de overeenkomst, artikel 1276 betreffende de eenzijdige beëindiging van de overeenkomst; artikel 1516 betreffende de rechten van de schuldeiser; artikel 1531 betreffende de volledige vergoeding van de schade; artikel 1531 betreffende de vergoeding van toekomstige schade; artikel 1535 betreffende schadevergoeding wegens achterstallige betaling in geval van een geldelijke verplichting; artikel 1538 betreffende het boetebeding; artikel 1539 betreffende de cumulatie van de boete met de uitvoering in natura; artikel 1540 betreffende de nietigheid van het boetebeding; artikel 1541 betreffende de verlaging van het boetebedrag

Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți și consumatori (wet nr. 193/2000 inzake oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen verkopers en consumenten; hierna: „wet nr. 193/2000”)

Krachtens paragraaf (1), onder i), van de bijlage bij wet nr. 193/2000, die de lijst bevat van bedingen die als oneerlijk worden beschouwd, „[worden] als oneerlijk beschouwd contractuele bedingen die:

i) de consument die zijn contractuele verplichtingen niet nakomt, verplichten tot betaling van een bedrag dat onevenredig hoog is aan de schade die de verkoper heeft geleden.”

Ordonanța Guvernului (O.G.) nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar (wetsbesluit nr. 13/2011 inzake de wettelijke vergoedende rente en de rente wegens achterstallige betaling uit hoofde

van geldelijke verplichtingen en de regeling van financiële en fiscale maatregelen in de banksector)

Ordonanța de urgență a Guvernului (O.U.G.) nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice (wetsbesluit nr. 111/2011 inzake elektronische communicatie)

Korte uiteenzetting van de feiten en het hoofdgeding

- 1 Verzoekster in eerste aanleg en in hoger beroep, InvestCapital Ltd (hierna: „InvestCapital”), heeft op 17 oktober 2023 bij de Judecătoria Arad (rechter in eerste aanleg Arad, Roemenië) een vordering ingesteld tot veroordeling van verweerster in eerste aanleg en in hoger beroep, PN (hierna: „PN”), tot betaling van de volgende bedragen:
  - hoofdsom nr. 1: 272,62 Roemeense lei (RON) (ongeveer 54,52 EUR) als tegenprestatie voor telefoondiensten die zijn verricht, gefactureerd, niet betwist en niet betaald op de vervaldag;
  - een bedrag van 58,72 RON dat aanvullend in rekening is gebracht in verband met hoofdsom nr. 1 (ongeveer 11,74 EUR), als boete van 0,5 % per dag achterstallige betaling van de hoofdsom, berekend vanaf de vervaldag van de facturen tot en met 22 augustus 2018 (de dag voorafgaand aan de beëindiging van de dienst in geval van niet-betaling);
  - wettelijke rente wegens achterstallige betaling, bestaande uit de wettelijke rente plus 4 %, die aanvullend in rekening is gebracht in verband met hoofdsom nr. 1, vanaf de datum van indiening van het verzoek (16 oktober 2023) tot de datum van betaling;
  - hoofdsom nr. 2: 5 648,64 RON (ongeveer 1 129,72 EUR), als schadevergoeding wegens niet-nakoming door de klant van de minimumcontractduur van de vier betrokken overeenkomsten, en
  - de kosten van het geding: 200 RON (ongeveer 40 EUR) aan gerechtelijke zegelrechten.
- 2 In haar vordering heeft InvestCapital verklaard dat zij van de aanbieder van mobiele telefonie Orange een vordering op PN had verworven, bestaande uit de gevorderde bedragen. Met betrekking tot de nevenvorderingen, te weten de boeten van 0,5 %, heeft zij aangegeven dat in het contract is vermeld dat deze kosten verschuldigd zijn wegens niet-naleving van de termijn. InvestCapital heeft er echter voor gekozen om de contractuele boeten alleen te vorderen voor de periode tussen de vervaldag en de datum waarop de diensten zijn verricht. Voor de periode na de indiening van haar vordering in rechte heeft zij verzocht om toekenning van de wettelijke rente wegens achterstallige betaling.

- 3 Wat betreft hoofdsom nr. 2 heeft InvestCapital aangevoerd dat op basis van vier overeenkomsten die de aanbieder van mobiele telefonie met zijn klant PN had gesloten – één op 23 november 2017, twee op 28 november 2017 en een andere op 8 december 2017 – laatstgenoemde zich ertoe had verbonden om voor elk van de overeenkomsten een minimumcontractduur van 24 maanden in acht te nemen, zodat de klant zich in geval van opzegging van de overeenkomst door de aanbieder van mobiele telefonie wegens niet-betaling van de tegenprestatie voor de verrichte diensten had verbonden tot betaling van een schadeloosstelling gelijk aan het abonnementsgeld dat tot het einde van de contractperiode wordt berekend, te weten 18 EUR per maand voor drie van de vier abonnementen in kwestie en 12,39 EUR voor een ander abonnement.
- 4 Elk van de vier dienstenovereenkomsten is gekoppeld aan een reeks speciale aanbiedingen. Bovendien levert de aanbieder van mobiele telefonie met elk van de vier overeenkomsten voor telefoondiensten aan de klant een telefoon [voor elk van de overeenkomsten], die evenwel geen gefactureerde waarde heeft, aangezien [de telefoon] kosteloos wordt aangeboden in het kader van diezelfde aanbiedingen voor een overeenkomst.
- 5 Omdat de facturen voor mobiele telefoniediensten niet waren betaald, heeft de aanbieder van mobiele telefonie gebruik gemaakt van het beding op grond waarvan de overeenkomsten automatisch konden worden opgezegd, en heeft hij voor elke overeenkomst afzonderlijk een schadeloosstelling in rekening gebracht die overeenkwam met de resterende periode tot het verstrijken van de overeenkomst, vanaf de datum van beëindiging van de dienstverrichting tot het einde van de contractduur.
- 6 De Judecătoria Arad (rechter in eerste aanleg Arad, Roemenië) heeft bij vonnis in burgerlijke zaken van 22 februari 2024 de vordering van InvestCapital gedeeltelijk toegewezen en PN veroordeeld tot betaling aan InvestCapital van hoofdsom nr. 1 en de wettelijke rente wegens achterstallige betaling die is berekend aan de hand van het bedrag van de hoofdsom, vanaf de datum waarop de vordering is ingesteld tot op de datum van de volledige betaling van de hoofdsom, en de vordering voor het overige ongegrond verklaard.
- 7 Met betrekking tot de vordering tot veroordeling van PN tot betaling van de door de oorspronkelijke schuldeiser berekende boete wegens achterstallige betaling van 0,5 % per dag vertraging in de betaling van de hoofdsom, voor een bedrag van 58,72 RON, was de rechter in eerste aanleg van oordeel dat moest worden onderzocht of het beding in artikel 1.9, lid (4), van de algemene voorwaarden voor het gebruik van de abonnementen van Orange (hierna: „AV”) oneerlijk was in het licht van de dwingende bepalingen van wet nr. 193/2000 inzake oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen verkopers en consumenten.
- 8 Die rechter heeft geoordeeld dat volgens artikel 1.9, lid (4), AV „de klant die de factuur niet betaalt vóór het verstrijken van de daartoe overeenkomstig artikel 5 van de basiscontractbepalingen vastgestelde termijn, van rechtswege en zonder

enige andere formaliteit in verzuim is en gehouden is tot betaling van een boete wegens achterstallige betaling van 0,5 % per kalenderdag vertraging, berekend over het totaalbedrag van de factuur, tot de bedragen die aan Orange România verschuldigd zijn, volledig zijn betaald. Het bedrag dat de klant als boete wegens achterstallige betaling verschuldigd is, kan hoger zijn dan het bedrag waarover zij wordt berekend. Dat de klant de facturen van Orange România gedeeltelijk betaalt, zal in geen geval aldus worden uitgelegd dat Orange România afziet van de verplichting van de klant om de bedragen die op de facturen zijn vermeld volledig en tijdig te betalen.” De rechter in eerste aanleg heeft geoordeeld dat een dergelijk beding ertoe leidt dat de consument een bedrag betaalt dat onevenredig hoog is aan de schade die de verkoper eventueel heeft geleden. De bepaling van artikel 1.9, lid (4), AV voor het gebruik van abonnementen van Orange is daarom een oneerlijk beding en in dit geval is lid (1), onder i), van de bijlage bij wet nr. 193/2000 relevant, hetgeen leidt tot de absolute nietigheid van het oneerlijke boetebeding.

- 9 Met betrekking tot de vordering tot veroordeling van PN tot betaling van een schadevergoeding van 5 648,64 RON wegens het opzeggen van de overeenkomst vóór het verstrijken van de contractduur, heeft de rechter in eerste aanleg geoordeeld dat artikel 1.16. (1), AV, waarin uitdrukkelijk is bepaald dat de abonnee, nadat de verkoper de overeenkomst heeft opgezegd wegens niet-betaling door de consument op de vervalddag van de facturen, een schadeloosstelling moet betalen die gelijk is aan het abonnementsgeld vermenigvuldigd met het aantal maanden dat overblijft tot het verstrijken van de minimumcontractduur, een oneerlijk beding is, aangezien dit artikel is opgenomen in een vooraf opgestelde overeenkomst, niet daadwerkelijk en rechtstreeks met de consument is onderhandeld en de consument verplicht om een last te betalen die niet de noodzakelijke schadeloosstelling vormt om de schade te dekken die de verkoper heeft geleden als gevolg van de beëindiging van de overeenkomst vóór het verstrijken van de minimumcontractduur.
- 10 InvestCapital Ltd heeft tegen dat vonnis hoger beroep ingesteld bij de Tribunal Arad (rechter in tweede aanleg Arad, Roemenië), de verwijzende rechter, en heeft verzocht de geringe vordering in haar geheel toe te wijzen.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 11 InvestCapital heeft aangevoerd dat de afwijzing van de vordering onrechtmatig was, aangezien de contractuele bedingen niet oneerlijk waren en zijn aanvaard door de debiteur, die de overeenkomst had ondertekend. Op grond van de gesloten overeenkomsten is PN een totaalbedrag van 5 979,98 RON verschuldigd (272,62 RON voor diensten waarvan gebruik is gemaakt, boete van 58,72 RON; 5 648,64 RON voor schade in verband met de beëindiging van de overeenkomst) plus de kosten van het geding ten belope van 300 RON.

- 12 Volgens haar heeft de rechter in eerste aanleg een oppervlakkige analyse gemaakt van de bepalingen inzake overeenkomsten die consumenten met dienstverlenende ondernemingen hebben gesloten. Wet nr. 193/2000 bepaalt dat een contractueel beding, om als oneerlijk te worden beschouwd, cumulatief aan de volgende voorwaarden moet voldoen: de consument heeft met de verkoper niet kunnen onderhandelen over de bedingen van de overeenkomst; wat betreft de rechten en verplichtingen van partijen was de aldus gesloten overeenkomst van meet af aan onevenwichtig; de verkoper heeft bij het sluiten van de overeenkomst te kwader trouw gehandeld. PN heeft, nadat zij partij was geworden bij de overeenkomst, de diensten aanvaard die aan haar zijn verleend, maar ook de bijbehorende verplichtingen, waaronder de verplichting om boeten te betalen bij overschrijding van de betalingstermijn, en de verplichting voor de abonnee om, in geval van beëindiging van de overeenkomst om welke reden dan ook vóór het verstrijken van de looptijd of zonder inachtneming van de opzeggingstermijn, schade of kosten in verband met de beëindiging te betalen, en [InvestCapital] wijst erop dat de bepalingen inzake de bindende werking van de overeenkomsten in dit geval volledig van toepassing zijn. De bedingen betreffende de kosten vanwege het opzeggen van de overeenkomst en de boeten wegens achterstallige betaling kunnen niet als oneerlijk worden beschouwd wanneer zij duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd en de dienstverlener heeft voldaan aan zijn informatieplicht met betrekking tot de gevolgen van de niet-naleving van de bedingen, en elke zorgvuldige persoon daarom, met een gemiddelde voorbereiding, de gevolgen van de niet-naleving ervan kon voorzien.
- 13 PN heeft in hoger beroep geen verweer gevoerd.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 14 Wat betreft de eerste vraag acht de verwijzende rechter het noodzakelijk om de verhouding vast te stellen tussen de Europese rechtsregels betreffende het vrij verrichten van diensten die in het VWEU zijn neergelegd, zoals die in de sector elektronische communicatie zijn geregeld in de twee voornoemde richtlijnen die later zijn vastgesteld, en de Europese rechtsregels die in de sector consumentenbescherming in de vorm van de afschaffing van oneerlijke bedingen zijn ingevoerd, aangezien er in verschillende nationale handelssectoren regelingen met een uiteenlopende inhoud bestaan inzake de hoogte van de schadevergoeding wegens achterstallige betaling. De vraag is dus of en in hoeverre de regels inzake consumentenbescherming ook van toepassing zijn op de beoordeling van contractuele bedingen inzake schadevergoeding wegens achterstallige betaling in overeenkomsten voor elektronische communicatie.
- 15 Gelet op het feit dat de Roemeense nationale regeling op het gebied van bankdiensten beperkingen bevat op de boeten wegens achterstallige betaling en dat dergelijke beperkingen niet op het gebied van elektronischecommunicatiediensten bestaan, moet worden nagegaan of deze omstandigheid het gevolg is van een verschil in de uitoefening van de vrijheid van

diensten op verschillende gebieden, zoals deze worden geregeld door de relevante rechtsregels van de Unie, dan wel of de hoogte van de schadevergoeding wegens achterstallige betaling in zekere mate kan worden beperkt op grond van richtlijn 93/13.

- 16 Wat betreft de tweede vraag moet worden vastgesteld of bij de beoordeling van het oneerlijke karakter van het beding betreffende de boeten wegens achterstallige betaling van 0,5 % per dag uitsluitend rekening moet worden gehouden met de wettelijke rente die van toepassing zou zijn geweest indien partijen zelf geen rente in de overeenkomst hadden vastgesteld, in de omstandigheid waarin de nationale regeling geen bovengrens voor die boeten stelt, dan wel of ook rekening moet worden gehouden met de duur waarvoor de betrokken boete wordt gevorderd, zodat de rechter moet uitgaan van het concrete bedrag dat uit hoofde van de boete wordt gevorderd.
- 17 De verwijzende rechter acht het met betrekking tot de uitlegging van de regels van het [Unierecht] die in dit geval relevant zijn noodzakelijk dat het Hof vaststelt of bij de beoordeling van het oneerlijke karakter van het beding niet alleen rekening moet worden gehouden met de verplichtingen die op de consument rusten, maar ook met de eventuele schade die de verkoper heeft geleden, die zich op zijn beurt in de situatie bevindt dat hij dezelfde boeten wegens achterstallige betaling aan zijn aanbieders moet betalen indien de facturen voor de verrichte diensten niet tijdig worden betaald, aangezien deze beoordeling moet worden verricht aan de hand van de inhoud van de gehele overeenkomst waarin over en weer rechten en verplichtingen voor beide partijen worden vastgesteld, en de verkoper-aanbieder van communicatiediensten zichzelf bevindt in een commerciële keten waarin ook hij de hoedanigheid van schuldenaar heeft op grond van zijn verplichtingen jegens zijn andere contractpartners, ten aanzien van wie hij kan worden verplicht een even hoge boete wegens achterstallige betaling te betalen indien hij zijn schulden niet tijdig betaalt.
- 18 Een gezamenlijke lezing van de twee aspecten die moeten worden beoordeeld – de belangen van consumenten en de belangen van verkopers die op de communicatiemarkt werkzaam zijn – om te bepalen in hoeverre de toepassing van richtlijn 93/13 al dan niet een bepaald maximum aan boeten wegens achterstallige betaling oplegt, rechtvaardigt dat de verwijzende rechter zijn vierde vraag formuleert, zodat het Hof hem kan uitleggen of een concreet bepaald boetebedrag wegens achterstallige betaling als oneerlijk kan worden beschouwd, voor zover dat hoger is dan het bedrag van de hoofdsom die een consument is verschuldigd.
- 19 Voorts is de verwijzende rechter van oordeel dat duidelijkheid moet worden verschaft over de vraag of de kwalificatie van het vooraf bepaalde bedrag dat een marktdeelnemer ontvangt in geval van vervroegde beëindiging door zijn klant, of om een aan zijn klant toe te rekenen reden, van een dienstenovereenkomst met een minimumcontractduur als de vergoeding voor een dienst verricht onder bezwarende titel en als zodanig onderworpen aan belasting over de toegevoegde waarde, een autonoom karakter heeft, zodat deze kwalificatie uitsluitend relevant

is voor de uitlegging en de toepassing van de btw-richtlijnen, dan wel of zij ook in aanmerking kan worden genomen bij de uitlegging en de toepassing van artikel 4, lid 2, van richtlijn 1993/13 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, teneinde een beding tot vaststelling van dergelijke kosten van de werkingssfeer van deze richtlijn uit te sluiten, nadat is vastgesteld dat dit beding betrekking heeft op de bepaling van het voorwerp van de overeenkomst en het passende karakter van de prijs of tegenprestatie in verhouding tot de daarvoor verrichte diensten of de geleverde goederen, voor zover dit beding wordt geacht duidelijk en begrijpelijk te zijn geformuleerd. De verwijzende rechter is van oordeel dat deze kwalificatie ook relevant is voor de toepassing van richtlijn 93/13, met als gevolg dat een dergelijk beding van de werkingssfeer van deze richtlijn wordt uitgesloten.

- 20 Voor het geval dat het Hof tot het oordeel komt dat er argumenten zijn die rechtvaardigen dat de bepalingen van de richtlijnen betreffende oneerlijke bedingen en communicatiediensten in onderlinge samenhang worden uitgelegd in die zin dat een beding als het door de verwijzende rechter onderzochte beding als oneerlijk kan worden beschouwd, wordt het Hof ten slotte verzocht om aan te geven welk belang in het kader van de beoordeling van de vorige vraag toekomt aan het feit dat een consument die gedurende een minimumperiode van 24 maanden een overeenkomst heeft gesloten om elektronischecommunicatiediensten (mobiele telefonie en internet) te verkrijgen, bepaalde speciale aanbiedingen heeft ontvangen die bestaan in prijsverlagingen bij de aankoop van een apparaat of dienst, terwijl uit de feitelijke situatie die in het onderhavige geval is vastgesteld, blijkt dat de korting is begrepen in het abonnementsgeld dat voor de gehele contractduur is berekend. In dit verband wordt verwezen naar de specifieke feitelijke context van de onderhavige zaak, waarin de consument vier telefoons heeft gekocht zonder afzonderlijk voor deze apparaten te hebben betaald en de aanbieder heeft aanvaard die uitsluitend bestond in de verplichting om voor elk van de apparaten abonnementen voor diensten te betalen voor een minimumperiode van 24 maanden.